

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ
ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»**

Кафедра вокально-хорової підготовки

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ З ФАХУ»**

*для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським)
рівнем зі спеціальності 025 Музичне мистецтво*

Одеса – 2024

УДК 378.147.091.3:78](072.8)

О-64

*Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол № 15 від 25 квітня 2024 р.)*

Рецензенти:

Джулай Г.А. – кандидат філософських наук, Заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені А. Нежданової (м. Одеса).

Кьон Н.Г. – кандидат педагогічних наук, професор кафедри вокально-хорової підготовки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса).

Укладач: Шафарчук Т.Г., старший викладач кафедри вокально-хорової підготовки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса).

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Виконавська майстерність з фаху» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво : методичні рекомендації Одеса : Університет Ушинського, 2024. 24 с.

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Виконавська майстерність з фаху» містять: загальну інформацію про навчальну дисципліну, теми практичного курсу, питання самостійної роботи, самоперевірки, теми індивідуальних навчально-дослідних завдань.

©Університет Ушинського, 2024

© Шафарчук Т.Г.

ЗМІСТ

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ З ФАХУ» У СТРУКТУРІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ	3
РОЗДІЛ 1.	
ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ З ФАХУ».....	9
РОЗДІЛ 2.	
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ.....	13
РОЗДІЛ 3.	
ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ТВОРЧЕ ЗАВДАННЯ	20
РОЗДІЛ 4.	
КОНТРОЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ РЕЗУЛЬТАТУ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	22
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	23

Мета навчальної дисципліни: підготовка магістрів до вокально-виконавської та вокально-педагогічної діяльності, що передбачає оволодіння теоретико-методичними засадами створення виконавсько-інтерпретаційних концепцій вокального репертуару готовність до професійного виконавства в різних жанрах і стилях, підвищення рівня професійної компетентності у галузі викладання вокалу.

Очікувані результати навчання дисципліни: внаслідок вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти **знає:**

- принципи вербально-виконавської інтерпретації музичних творів різного ступеню складності;
- принципи ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах;
- алгоритм визначення стильових і жанрових ознак музичного твору, самостійного опрацювання нового музичного матеріалу;
- алгоритм здійснення аналізу музично-естетичних стилів та напрямків;
- музично-аналітичні, жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій;
- термінологію музичного мистецтва, його понятійно-категоріальний апарат.
- акустичні, психофізіологічні, психологічні основи вокальної діяльності, анатомічну будову органів голосового апарату, механізми його функціонування, особливості свого співацького апарату, основи гігієни та охорони співацького голосу;
- принципи формування вокально-технічних співацьких навичок, головні методичні заходи щодо позбавлення своїх недоліків, шляхи вирішення проблем у власному вокальному розвитку.
- алгоритм застосування в методичній і викладацькій діяльності традиції

музично-виконавських шкіл Південноукраїнського регіону, зокрема Одещини, та поєднувати їх з новітніми технологіями.

Здобувач вищої освіти вміє:

- принципи вербально-виконавської інтерпретації музичних творів різного ступеню складності;
- здійснювати художньо-виконавську інтерпретацію творів різних форм та жанрів.
- аналізувати музичні твори під час вербально-виконавської інтерпретації;
- створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції;
- взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено
- аналізувати та порівнювати виконання музичних творів, різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
- репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.
- розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжування та перекладу музики;
- інтерпретувати художні образи у виконавській та педагогічній діяльності.
- працювати автономно і в міжнародному контексті.

Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	Бали	Критерії
Індивідуальні заняття	0	Відсутнє володіння музичним матеріалом і базовими вокально-фонаційними навичками.
	1	Недостатнє розуміння жанрово-стильової основи та художньо-сміслового змісту виконуваних творів; допущення фонаційно-технічних помилок; маловиразне виконання; невідповідність темпу, характеру, художньому образу твору, інтерпретації

		музичних творів.
	2	Виконання емоційно-образне та відповідає художньо- смислового змісту музичних творів; демонструється: фонаційно-технічна досконалість, художньо-виразне виконання, динамічна забарвленість відповідно жанрово- стильовій інтерпретації.
Самостійна робота на здійснення аналізу твору	0	Завдання не виконано: відсутні навички аналізу вокального твору.
	1	Здобувач володіє навичками диференційного аналізу твору, уявлення щодо його концепції відсутнє
	2	Здобувач володіє навичками диференційованого аналізу вокального твору
Індивідуальне навчально-творче завдання: 1 семестр – художньо-виконавська презентація твору.	0	Завдання не виконано: здобувач не здатен самостійно інтерпретувати вокальний твір і підготувати його до виконання
	1-5	Здобувач володіє здатністю до самостійної інтерпретації й підготовки нескладного репертуару до виконання у обмеженому стильовому діапазоні
	6-10	Здобувач досконало володіє здатністю до самостійної інтерпретації й підготовки твору до виконання у різних стилях і на високому рівні виконавської складності
Індивідуальне навчально-творче завдання: 2 семестр – художньо-інтерпретаційний аналіз твору.	0	Завдання не виконано: здобувач не здатен самостійно інтерпретувати вокальний твір і підготувати його до виконання
	1-5	Здобувач володіє здатністю до самостійної інтерпретації й підготовки нескладного репертуару до виконання у обмеженому стильовому діапазоні
	6-10	Здобувач досконало володіє здатністю до самостійної інтерпретації й підготовки твору до виконання у різних стилях і на високому рівні виконавської складності

Критерії оцінювання підсумкового контролю (залік) – 1 семестр

Для навчальної дисципліни «Виконавська майстерність з фаху» за навчальним планом передбачено підсумковий контроль у формі заліку. Кількість балів, необхідних для заліку (не менше 60), студент отримує під час участі у практичних заняттях, виконання всіх видів самостійної

роботи.

Виконання музичних творів напам'ять; створення характеру творів що виконуються; дотримання темпу, динаміки, стилістики виконання, визначених автором; допустимі незначні артикуляційні недоліки.

Критерії оцінювання підсумкового контролю (академзвіт) – 2 семестр

Для навчальної дисципліни «Виконавська майстерність з фаху» за навчальним планом передбачено підсумковий контроль у формі академзвіту. Кількість балів, необхідних для академзвіту (не менше 60), студент отримує під час участі у практичних заняттях, виконання всіх видів самостійної роботи.

Виконання музичних творів напам'ять; створення загального характеру творів що виконуються; допустимо незначне недотримання темпу та динаміки виконання, визначеного автором; допустимі незначні стилістично-виконавські недоліки.

Критерії оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів	Критерії оцінки
<p>Відмінно (90–100 А)</p>	<p>Здобувач вищої освіти має ґрунтовні знання про: акустичні, психофізіологічні, психологічні основи вокальної діяльності, анатомічну будову органів голосового апарату, механізми його функціонування; особливості свого співацького апарату; основи гігієни та охорони співацького голосу.</p> <p>Здобувач вищої освіти демонструє виконавські вміння, здатність натхненно, яскраво і стилістично достовірно втілювати художньо-образний сенс творів, бездоганне і впевнене володіння вокально-технічними навичками, артистизм у сценічному виконавстві; створювати власні художньо-виконавські інтерпретаційні концепції музичних творів відповідно до їхніх жанрово-стильових ознак.</p> <p>Самостійно здатен здійснювати художньо-виконавську презентацію різножанрових і різностильових музичних творів у різних контекстах; самооцінку, власну корекцію та проектування траєкторії фахового розвитку у сфері художньо-педагогічної та виконавської діяльності.</p>

	<p>У творчих завданнях самостійно розробляє алгоритм опрацювання нового музичного матеріалу; застосовує принцип вербально-виконавської інтерпретації музичних творів; робить висновки на основі слухового контролю і самоаналізу щодо власного виконання, визначає методичні прийоми і засоби роботи над звуком, динамікою, нюансуванням, артикуляцією у виконанні вокальних творів;</p>
<p>Добре (82-89 В)</p>	<p>Здобувач вищої освіти має достатні знання про: акустичні, психофізіологічні, психологічні основи вокальної діяльності, анатомічну будову органів голосового апарату, механізми його функціонування; особливості свого співацького апарату; основи гігієни та охорони голосу.</p> <p>Здобувач вищої освіти демонструє виконавські вміння, здатність натхненно, яскраво і стилістично достовірно втілювати художньо-образний сенс творів, бездоганне і впевнене володіння вокально-технічними навичками, артистизм у сценічному виконавстві; створювати власні художньо-виконавські інтерпретаційні концепції музичних творів відповідно до їхніх жанрово-стильових ознак.</p> <p>Самостійно здійснює художньо-виконавську презентацію різножанрових і різностильових музичних творів у різних контекстах; визначає: особливості побудови образної драматургії творів; методичні прийоми і засоби роботи над звуком, динамікою, нюансуванням, артикуляцією у виконанні вокальних творів; У творчих завданнях застосовує принцип вербально-виконавської інтерпретації музичних творів; робить висновки на основі слухового контролю і самоаналізу щодо власного виконання, визначає методичні прийоми і засоби роботи над звуком, динамікою, нюансуванням, артикуляцією у виконанні творів;</p>
<p>Добре (74-81 С)</p>	<p>Здобувач вищої освіти має знання про: акустичні, психофізіологічні, психологічні основи вокальної діяльності, анатомічну будову органів голосового апарату, механізми його функціонування; особливості свого співацького апарату; основи гігієни та охорони голосу.</p> <p>Здобувач вищої освіти демонструє виконавські вміння, здатність стилістично достовірно втілювати художньо-образний сенс творів, достатнє володіння вокально-технічними навичками, артистизм у сценічному виконавстві; втілювати художньо-виконавську інтерпретацію музичних творів у стилях і жанрах вокального мистецтва.</p>

	<p>вміє самостійно здійснювати художньо-виконавську презентацію різножанрових і різностильових музичних творів у різних контекстах; виконувати практичні та індивідуальні завдання: розробляє алгоритм опрацювання нового музичного матеріалу; застосовує принцип вербально-виконавської інтерпретації музичних творів; робить висновки на основі слухового контролю і самоаналізу щодо власного виконання.</p> <p>У творчих завданнях застосовує принцип вербально-виконавської інтерпретації музичних творів; робить висновки на основі слухового контролю і самоаналізу щодо власного виконання, визначає більшість методичних прийомів і засобів роботи над звуком, динамікою, нюансуванням, артикуляцією у виконанні творів.</p>
Задовільно (64-73 D)	<p>Здобувач вищої освіти має недостатні знання про акустичні, психофізіологічні, психологічні основи вокальної діяльності, анатомічну будову органів голосового апарату, механізми його функціонування; особливості свого співацького апарату; основи гігієни та охорони голосу; демонструє недостатнє володіння вокально-технічними навичками і уміння втілювати художньо-виконавську концепцію музичних творів у розповсюджених стилях і жанрах вокального мистецтва.</p> <p>У самостійній роботі потребує значної допомоги з боку викладача.</p> <p>Не виявляє здатність до творчого підходу у виконанні практичних та індивідуальних завдань.</p>
Задовільно (60-63 E)	<p>Здобувач вищої освіти має фрагментарні знання про: акустичні, психофізіологічні, психологічні основи вокальної діяльності, анатомічну будову органів голосового апарату, основи гігієни та охорони співацького голосу; демонструє задовільні виконавські вміння, здатність стилістично достовірно втілювати художньо-образний сенс творів. Демонструє неспроможність визначати особливості драматургії творів; методичні прийоми і засоби роботи над звуком.</p> <p>Творчі завдання виконує частково; не здатний адекватно і об'єктивно сприймати та оцінювати власне виконання.</p>
Незадовільно (35-59 FX)	<p>Здобувач вищої освіти має фрагментарні знання про: акустичні, психофізіологічні, психологічні основи</p>

	вокальної діяльності, анатомічну будову органів голосового апарату, механізми його функціонування; особливості свого співацького апарату; основи гігієни та охорони співацького голосу; Виконавські вміння характеризуються значними недоліками, слуховий самоаналіз та здатність до самостійної корекції своїх недоліків відсутня. Демонструє неспроможність самостійно працювати над освоєнням тексту твору. Творчі завдання не виконує.
--	--

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ З ФАХУ»

Змістовий модуль 1. Удосконалення вокально-технічних навичок. Удосконалення навичок виконання творів на художньому рівні. Інтонаційні вправи на матеріалі художніх творів, спрямовані на Удосконалення співацьких навичок.

Тема 1. Робота над розбором вокальних творів. Фонаційні вправи, як механізм формування вокально-технічних навичок.

Інтонаційні вправи на матеріалі художніх творів, спрямовані на удосконалення співацьких навичок.

Розучування вправ на удосконалення співацької постави, дихання, формування різних голосних у високій вокальній позиції. Вправи на удосконалення навичок артикуляції в різних складах (мо, льо, зі, ду, ди, та ін.). Транспонування розспівувань, спрямоване на розвиток діапазону, зміцнення крайніх звуків регістру. Вправи на формування різних типів звуковидобування (стакато, легато, портаменто тощо).

Вилучення з творів складних інтонаційно-вокальних фрагментів. Будова індивідуалізованих вправ на розспівування, відповідно особливостям твору та актуального вокального розвитку магістранта.

Транспонування розспівувань, спрямоване на удосконалення звучання крайніх звуків регістру відповідного твору. Варіювання типів звуковидобування у зазначених вправах (стакато, легато, портаменто).

Тема 2. Розучування вокальних творів. Удосконалення навичок виконання на художньому рівні народної пісні.

Розучування та виконання мелодії а-сарелла. Робота над диханням та точністю інтонування. Артикуляція тексту (з врахуванням особливостей вимови народного тексту). Аналіз партії акомпанементу; досягнення ансамблю із партією інструментального супроводу. Робота над фразуванням, виявленням цезур різного типу, кульмінації мелодії. Визначення засобів виконавчої виразності (динаміка, звуковедення, артикуляція) та їх варіювання в різних куплетах. Виявлення кульмінації твору.

Тема 3. Робота над художнім образом. Удосконалення навичок виконання романсу (аріозо).

Аналіз мелодії, партії акомпанементу, засобів музичної виразності романсу, можливо - елементів речитативу. Артикуляція й інтонування мелодії та речитативних елементів. Робота над фразуванням, виявленням

цезур різного типу. Аналіз та планування динаміки розвитку мелодії, виразності фраз у їхньому співвідношенні, виявлення кульмінації структурних елементів твору. Досягнення ансамблю із партією інструментального супроводу: темп, динамічний план, сумісне виявленні кульмінації твору.

Тема 4. Репетиційна робота. Удосконалення навичок роботи над втіленням художньо-образного змісту вокального твору (арія з опери композиторів епохи класицизму, романтизму, пост романтизму).

Аналіз мелодії, партії акомпанементу, засобів музичної виразності арії. Робота над вимовою літературного тексту, його дослівним перекладом. Артикуляція, інтонування мелодії, робота над фразуванням, виявленням цезур різного типу. Аналіз та планування динаміки розвитку мелодії, виразності фраз у їхньому співвідношенні, виявлення кульмінації структурних елементів твору. Досягнення ансамблю із партією інструментального супроводу: темп, динамічний план, сумісне виявленні кульмінації твору. Інтерпретація та виконання твору.

Змістовий модуль 2. Удосконалення навичок самостійної роботи над вокальним твором. Формування готовності виконавця до сценічного виступу.

Тема 5. Робота над розбором вокальних творів. Удосконалення навичок самостійної роботи над музичним текстом вокального твору, втіленням художньо-образного змісту вокального твору.

Розучування тексту з дотриманням орієнтовної послідовності етапів:

- ознайомлення з твором (епоха, стиль, творчість композитора та місце романсу в його творчості); формування уявлення про загальний характер романсу, зміст поетичного тексту, особливості акомпанементу;
- визначення темпу, розміру, ладо-тонального розвитку, інтонаційних та ритмових складностей, структури твору;
- ознайомлення з мелодією (сольфеджування, вокалізація, спів на

склади); уточнення будови мелодії, цезур, типу дихання, засобів фразування;

– робота над артикуляцією тексту, окремими мелодичними фрагментами.

Уточнення засобів виконавчої виразності твору; розучування мелодії, впевнене виконання по нотах та напам'ять; виконання романсу, як донесення художньої ідеї до слухачів.

Тема 6. Розучування вокальних творів. Удосконалення власних емоційно-вольових якостей вокаліста-виконавця та сценічного артистизму співака.

Впевнене володіння текстом твору, впевнене володіння навичками інтонування вокальної партії; створення виконавського плану твору, динаміки засобів виразного співу; здатність до координації власних виконавчих дій з акомпаніатором; володіння навичками елементарної мелодичної імпровізації, варіювання засобів виконавчої виразності у виконанні твору.

Удосконалення сценічного поведження (хода, осанка, співацька постава, завершення співу; Удосконалення навички виконання-спілкування із слухачами (погляд, міміка, жестикуляція). Натхненне виконання із свідомим дотриманням співаком внутрішнього емоційно-виконавчого плану дій.

Тема 7. Робота над художнім образом. Художнє осмислення та інтерпретація вокальних творів (розгорнута арія, класичний романс, авторська обробка народної пісні) композиторів різних країн.

Визначення образної сфери музичного твору; встановлення зв'язку музичних засобів виразності з художнім образом; застосування різних прийомів звуковидобування (кантилена, стакато, легато, форшлаг, трель, портаменто тощо), з метою досягнення художньо переконливого втілення композиторського задуму у творі.

Тема 8. Репетиційна робота. Донесення художньо-інтерпретаційної концепції творів різних жанрів до слухача.

Виконавське втілення музично-образного змісту різностильових, різнохарактерних музичних творів. Донесення емоційно-виразного втілення жанрово-стильових особливостей, звукової та тембральної забарвленості, переконливості музичної форми. Самооцінка і корекція виконання на основі слухового контролю.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ

Змістовий модуль 1. Удосконалення вокально-технічних навичок. Удосконалення навичок виконання творів на художньому рівні.

Тема 1. Робота над розбором вокальних творів. Фонаційні вправи, як механізм формування вокально-технічних навичок. Інтонаційні вправи на матеріалі художніх творів, спрямовані на удосконалення співацьких навичок.

1. Поняття розспівування: сутність, мета.
2. Види розспівувань.
3. Доцільність застосування вокально-інтонаційних вправ.
4. Типи вокальних вправ-розспівувань.
5. Напрями використання вокальних вправ.
6. Виконання, гра на музичному інструменті та транспонування вокальних вправ-розспівувань.
7. Формування звуків в єдиній манері звукоутворення, високій позиції з правильним використанням дихання.
8. Продовження роботи над вдосконаленням співацьких навичок:

- досягнення звуковисотної інтонації;
- атакою звуку, опорою звуку в єдиній манері звукоутворення;
- формування голосних та вимова приголосних звуків;
- звукоутворення способами грудного та головного резонування;

Питання для самоконтролю:

- Специфіка виховання учня-вокаліста.
- Індивідуальний підхід у розвитку музичних здібностей.
- Виховання психологічних якостей учня.
- Виховання художнього смаку.
- Методичні засади в опануванні прийомів звуковидобування.
- Запропонувати вправи на удосконалення різних видів техніки.

Тема 2. Розучування вокальних творів. Удосконалення навичок виконання на художньому рівні народної пісні.

1. Прослухування народної пісні у виконанні декількох видатних майстрів вокального виконавства. Порівняльний аналіз виконання.
2. Робота з музичним і поетичним текстом. Розучування та виконання мелодії a-capella.
3. Визначення: фразування, дихання, цезур, кульмінації пісні.
4. Визначення: інтонаційно складних обертів і робота над чистотою їх інтонування.
5. Володіння навичками співацького дихання, формування звуків в єдиній манері звукоутворення, чистота інтонування мелодії вокального твору.
6. Відеозапис виконання a-capella і його аналіз.

Питання для самоконтролю:

- Роль інтонації в процесі роботи над фонаційним звуком при виконанні а-sarella.
- Визначення методичних завдань твору при виконанні а-sarella.
- Загальні методи удосконалення звукової якості при виконанні а-sarella.

Тема 3. Робота над художнім образом. Удосконалення навичок виконання романсу (аріозо).

1. Визначення поняття *романс*, жанрового різновиду. Прослухування романсу у виконанні декількох видатних майстрів вокального виконавства. Порівняльний аналіз виконання.
2. Робота з музичним і поетичним текстом. Розучування та виконання мелодії.
3. Робота над вимовою і артикуляцією поетичного тексту.
4. Визначення: фразування, дихання, цезур, кульмінації романсу.
5. Визначення: інтонаційно складних обертів і робота над чистотою їх інтонування. володіння навичками співацького дихання, формування звуків в єдиній манері звукоутворення, чистота інтонування мелодії вокального твору.
6. Робота з мінусовкою, виконання романсу під мінусовку.
7. Відеозапис і аналіз власного виконання романсу.

Питання для самоконтролю:

- Значення звукової якості у навчанні співу.
- Інтонаційна природа музики.
- Роль інтонації у фразуванні музичної мови в процесі роботи над

фонаційним звуком.

- Визначення методичних завдань твору.
- Загальні методи удосконалення звукової якості.

Тема 4. Репетиційна робота. Удосконалення навичок роботи над втіленням художньо-образного змісту вокального твору (арія з опери композиторів епохи класицизму, романтизму, пост романтизму).

1. Характеристика епохи, та творчості композитора-автора твору;
2. Прослухування арії у виконанні декількох видатних майстрів вокального виконавства. Порівняльний аналіз інтерпретації виконання.
3. Аналіз, розучування та виконання мелодії.
4. Переклад іномовного тексту. Робота над вимовою, дикцією, артикуляцією поетичного тексту.
5. Визначення: фразування, дихання, цезур, кульмінаційних моментів арії.
6. Визначення: складних інтонаційно-фонаційних фрагментів, каденцій, колоратурних прикрас, тощо. Робота над чистотою їх інтонування, темпом, динамікою виконання.
7. Робота над філіруванням звуку, економності розподілу дихання, рівності голосу, виразністю передачі характеру арії.
8. Робота з мінусовкою, виконання арії під мінусовку. Відеозапис виконання і його аналіз.

Питання для самоконтролю:

- Розділ процесу роботи над музичним твором на етапи.
- Засоби ознайомлення з музичним твором.
- Умови втілення принципу поетапного опанування твору.
- Застосування методичних засад в процесі поетапного опрацювання музичного твору.

Змістовий модуль 2. Удосконалення навичок самостійної роботи над

вокальним твором. Формування готовності виконавця до сценічного виступу.

Тема 5. Робота над розбором вокальних творів. Удосконалення навичок самостійної роботи над музичним текстом вокального твору, втіленням художньо-образного змісту вокального твору.

1. Ознайомлення з твором, основними рисами епохи, стильовими особливостями та творчістю композитора.
2. Прослухування арії у виконанні декількох видатних майстрів вокального виконавства. Порівняльний аналіз інтерпретації виконання.
3. Визначення: фразування, дихання, цезур, кульмінаційних моментів музичного твору.
4. Переклад іномовного тексту. Робота над вимовою, дикцією, артикуляцією поетичного тексту.
5. Визначення: складних інтонаційно-фонаційних фрагментів, каденцій, колоратурних прикрас, тощо.
6. Робота над чистотою інтонування складних інтонаційно-фонаційних фрагментів.
7. Робота над темпом, динамічним забарвленням виконання згідно вимог автора твору.
8. Робота з мінусовкою, виконання арії під мінусовку.
9. Відеозапис виконання і його аналіз.

Питання для самоконтролю:

- Описати поетапне опрацювання музичного твору з власної практики.
- Проаналізувати засоби музичної виразності.
- Визначити практичні завдання кожного етапу роботи над якістю звуку.
- Визначити практичні завдання кожного етапу роботи над художнім

образом на конкретному творі.

- Добрати методи до опанування виконавських завдань твору.

Тема 6. Розучування вокальних творів. Удосконалення власних емоційно-вольових якостей вокаліста-виконавця та сценічного артистизму співака.

Робота над поведженням на сцені:

1. самоконтроль сценічних дій;
2. вивільнення корпусу від затиску;
3. вільна хода, рівна осанка;
4. самоконтроль міміки, жестикуляції;

Питання для самоконтролю:

- Визначити виконавсько-технічні завдання та обрати методи їх подолання.
- Визначити звукові завдання та методи їх подолання.
- Визначити інтерпретаційні завдання та шляхи реалізації.
- Визначити специфіку слухового контролю музиканта-інструменталіста.
- Запропонувати методичні засади активізації слуху та творчого мислення учня.

Тема 7. Робота над художнім образом. Художнє осмислення та інтерпретація вокальних творів (розгорнута арія, класичний романс, авторська обробка народної пісні) композиторів різних країн.

1. Ознайомлення з твором, основними рисами епохи, стильовими особливостями та творчістю автора.
2. Прослухування твору у виконанні декількох видатних майстрів вокального виконавства.
3. Порівняльний аналіз інтерпретації виконання.
4. Пошук власних засобів втілення образної виразності

музичного твору.

5. Відпрацювання виконання прийомів звуковидобування (кантілена, стакато, легато, форшлаг, трель, портаменто тощо) згідно вимог побудови та втілення художньо-інтерпретаційного задуму композитора твору.

Питання для самоконтролю:

- Технічно-виконавські завдання.
- Звукові, інтонаційно-артикуляційні завдання.
- Інтерпретаційні завдання.
- Важливість розвитку уваги і слухового контролю в процесі навчання.
- Формування активного творчого мислення учня.

Тема 8. Репетиційна робота. Донесення художньо-інтерпретаційної концепції творів різних жанрів до слухача.

1. Відпрацювання впевненого виконання вокальних творів з концертмейстером (мінусовкою).
2. Самоаналіз та самооцінка власного виконання.

Питання для самоконтролю:

- Визначити виконавсько-технічні завдання та методи їх вирішення.
- Визначити художні завдання та методи їх втілення.
- Визначити інтерпретаційні завдання та шляхи реалізації.
- Запропонувати методичні засади активізації слуху та творчого мислення учня

РОЗДІЛ 3. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ТВОРЧЕ ЗАВДАННЯ

(художньо-інтерпретаційний аналіз твору)

1 семестр

№ з/п	Завдання	Кількість годин
		Денна
	Самостійна інтерпретація вокального твору з власного репертуару	20

2 семестр

№ з/п	Завдання	Кількість годин
		Денна
	Самостійна інтерпретація і підготовка твору до сценічного виконання	10

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ХУДОЖНЬО-ІНТЕРПРЕТАЦІЙНОГО АНАЛІЗУ ТВОРУ

План художньо-інтерпретаційного аналізу твору

Загальний аналіз:

1. оцінка творчості авторів твору;
2. характеристика літературного тексту (основна ідея, образ).

Музично-теоретичний аналіз:

1. ладо-тональний план твору;
2. музична форма;
3. гармонія, фактура;
4. розмір, темп та його зміни;
5. динаміка, агогіка.

Вокальний аналіз:

1. діапазон; фразування;
2. способи звуковедення (*legato, staccato, non legato*);
3. дихання;
4. особливості інтонації, строю, ансамблю.

Виконавський аналіз:

1. синтез творчого задуму композитора та поета з виконавською інтерпретацією;
2. визначення основних труднощів (вокальних, ритмічних, темпових, гармонічних, теситурних, динамічних) і засобів їх подолання.

**РОЗДІЛ 4. КОНТРОЛЬНІ ЗАСОБИ ПЕРЕВІРКИ РЕЗУЛЬТАТУ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

*Питання до самоконтролю:**Що означають терміни:*

- стиль бароко;
- стиль класицизм;
- стиль романтизм;
- стиль модерн;
- арія;
- арієта;
- романс;
- речитатив;
- проточне дихання;

Завання до самоконтролю:

1. Будова голосового апарату, процес звукоутворення, резонатори.
2. Типи співацького дихання.
3. Позиція утриманого дихання.
4. Класифікація співацьких голосів.
5. Діапазон вокального голосу, перехідні тони.
6. Види звукових атак.
7. Правила співацької артикуляції і дикції, формування голосних.
8. Висока фонаційна позиція звуку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) : підручник для музичних ВНЗ. видання третє, доповнене та перероблене. Київ : Видавець Бихун Ю. В., 2017. 218 с.
2. Кушка Я. С. Методика навчання співу: Посібник з основ вокальної майстерності. Тернопіль : Навчальна книга : Богдан, 2017. 288 с.
3. Можайкіна Н. С. Методика викладання вокалу. Хрестоматія. Навчальний посібник. Київ : 2021. 216 с.
4. Шкуляр О. Д. Методичні поради з питань організації самостійної роботи студентів з постановки голосу (На допомогу вокалістам - початківцям) Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2017. 84 с.

Допоміжна література

1. Косінська, Н. Л. Інтерпретація музичних образів у процесі вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. *Академічні студії: Серія : Педагогіка*. 2021. Вип. №4, ч. 1. С. 113-120.
2. Кулікова С. В., Шафарчук Т. Г., Десятникова Н. Л. Формування техніки співу на опорі у майбутніх педагогів-музикантів. *Наукові записки : Серія : Педагогічні науки*. Кропивницький : Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, 2022. №200 С. 87-92.
3. Кьон Н. Г., Лоу Яньхуа. Досвід формування вокально-орфоепічної культури магістрантів у процесі підготовки до фахової діяльності. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*, 2018. №2. С.141–149.
4. Кьон Н. Г., Толстова Н. М., Степанова Л. В. До проблеми методологічного забезпечення формування фахової компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі вокальної підготовки. *Інноваційна педагогіка : Причорноморський науково-дослідний інститут*

економіки та інновацій. Одеса : 2023. №57, Т.2. С. 46-51. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/57.2.8>

5. Кьон Н.Г., Тун Лінъге. Шляхи вдосконалення навичок співу в школярів молодших класів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя : 2020. №72, Т.1. С. 120-124.
6. Шафарчук Т. Г., Десятникова Н. Л. Особливості формування техніки вокальної орнаментики у майбутніх викладачів вокалу, володіючих високими жіночими голосами. *Наукові записки: Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький: Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. 2018. №170. С. 228-234.
7. Шафарчук Т. Г., Десятникова Н. Л. Методи розвитку голосу студентів — майбутніх викладачів музичного мистецтва. *Наукові записки: Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький: Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. 2020. №188 С. 202-209.
8. Шафарчук Т. Г., Десятникова Н. Л. Ефективні методи професійного розвитку студентів-вокалістів. *Наукові записки : Серія : Педагогічні науки*. Кропивницький : Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, 2021. №197. С. 221-225.
9. Шафарчук Т. Г., Десятникова Н. Л. До проблеми активізації професійних умінь у вокально-інструментальній діяльності майбутніх фахівців музичного мистецтва. *Інноваційна педагогіка.*: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. 2022. №44, Т.2. С. 222- 227.
10. Yu Henqyuan, Koehn Natalya. Internationalisation for mobility and home (IfMH) as a conceptual basis for reforming music education of chinese students in ukrainian pedagogical universities. AD ALTA JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY RESEARCH. 12. 2021, Volume. 11 Issue 2, p. 127-131. *Web of Science* DOI (& full text). pdf: www.doi.org/10.33543/1102

Інформаційні ресурси

Бібліотека національної музичної академії України: офіційний сайт.

URL : <https://lib.knmau.com.ua/>

Бібліотека Одеської національної музичної академії: офіційний сайт.

URL : <https://odma.edu.ua/biblioteka/>

Майстер-клас Анжела Георгіу <https://youtu.be/rkZh28dloyA>

Майстер-клас Джойс Дідonato <https://youtu.be/J77nwh3ziEI>

Майстер-клас Джойс Дідonato <https://youtu.be/RW-u-4zPnwI>

Майстер-клас Маріо Діаз <https://youtu.be/3n1gv44sdqk>

Майстер-клас Мірела Френі <https://youtu.be/dTTq7eWKamk>

Майстер-клас Монсеррат Кабальє <https://youtu.be/7iQ083N7Vsw>

Майстер-клас Монсеррат Кабальє <https://youtu.be/o0mt4C1mxcU>

Майстер-клас Монсеррат Кабальє <https://youtu.be/Wy4qsoNfbhI>

Майстер-клас Рене Флемінг <https://youtu.be/IRj4H6Ez5mA>

Майстер-клас Рене Флемінг <https://youtu.be/1KujIdOYyF4>

Майстер-клас Рене Флемінг <https://youtu.be/2M-KQ98KUc>

